

כמו בית-המקדש הגשמי, גם בית-המקדש הרוחני כולל חלקים שונים – העזרה, ההיכל וקודש-הקדשים.

ואחד ההבדלים בין קודש-הקדשים לשאר חלקי המקדש הוא בכך, שהעבודה בשאר חלקי בית-המקדש היא בבגדי זהב, ואילו העבודה בקודש-הקדשים היא בבגדי לבן:

כאשר פונים אל אדם עשיר, ומבקשים ממנו כסף לצדקה – אין הוא יכול לטעון שהוא יוצא ידי-חובתו ב"בגדי לבן" רוחניים וטהורים, בלימוד תורה ובתפילה בלבד; עליו לדעת שיש לעבוד את הקב"ה גם ב"בגדי זהב" – באמצעות פעולות גשמיות, כמו נתינת צדקה.

יחד עם זאת, כאשר מדובר בענייני "קודש-הקדשים" – בעניינים הקשורים לפנימיות נשמתו של יהודי – שם אין מקום ל"בגדי זהב": שם אין הבדל בין העשיר לרעהו שאינו בעל ממון; שם העבודה היא אך ורק ב"בגדי לבן", עבודה רוחנית טהורה ומופשטת מעל דבר גשמי²⁸.

(תורת מנחם ח"י ע' 15 ואילך)

ואור החוכמה
הקדוש

ט

**כְּתִנַּת בֵּר קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנָסֵי בֵּד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵיט
בֵּד יִחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בֵּד יִצְנֹף (טז, ד)**

"מגיד שאינו משמש לפניו בשמונה בגדים שהוא משמש בהם בחוץ, שיש בהם זהב, לפי שאין קטגור נעשה סגור; אלא בארבעה, ככהן הדיוט, וכולן של בוץ" (רש"י)

דברי רש"י דורשים ביאור:

(א) מהו החידוש בדברי רש"י "מגיד שאינו משמש לפניו בשמונה בגדים.. אלא בארבעה" – והרי הדבר מפורש בכתוב?

28. ראה גם תורת מנחם ח"י ע' 15.

(ב) מדוע רואה רש"י צורך לציין שבגדי הכהן הגדול ביום-הכיפורים הם "ככהן הדיוט"?

ויש לומר, שכוונת רש"י בדבריו היא לתרץ קושי בדבר מיקומו של פסוק זה:

מאחר שהכתוב בא כאן לתאר את לבושו של הכהן הגדול בעת עבודת יום-הכיפורים – מן הראוי היה שייאמר לפני התחלת תיאור העבודה עצמה (כלומר: לפני הפסוק "בזאת יבוא אהרן אל הקודש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה"), או לאחר השלמת תיאור העבודה; מהו ההיגיון במיקומו הנוכחי – באמצע תיאור העבודה?

על כך משיב רש"י בדבריו "מגיד שאינו משמש לפנים בשמונה בגדים שהוא משמש בהם בחוץ, שיש בהם זהב": לבישת בגדי הלבן אינה הוראה כללית ביחס לעבודת יום-הכיפורים, אלא היא מיוחדת רק לעבודות הנעשות "לפנים" – בקודש-הקדשים; ולכן מופיעה הוראה זו כאן – מיד לאחר הפסוק המתאר את כניסתו של אהרן לקודש-הקדשים ("בזאת יבוא אהרן אל הקודש").

והסיבה לכך – "לפי שאין קטגור נעשה סגור": מאחר שמטרת הכניסה לקודש-הקדשים היא כדי לכפר על בני-ישראל – אין מקום שהכהן הגדול ילבש בשעה זו עצמה בגדים המכילים זהב, שכן הזהב הוא בבחינת "קטגור" על בני-ישראל.

מבחינה מהותית, איפוא, לבישת בגדי הלבן אינה דין חיובי, אלא דין שלילי; אין זו מצוה ללבוש בגדי לבן, אלא להפך – איסור על לבישת בגדי זהב, המחייב את הכהן הגדול, כביכול, להסתפק בבגדי לבן בלבד.

אלא שכאן מתעוררת שאלה נוספת: אם לבישת בגדי הלבן אינה דין חיובי, אלא תוצאה בלתי-נמנעת מהאיסור ללבוש בגדי זהב – הרי שהכהן הגדול נכנס לקודש-הקדשים כשהוא לבוש רק בחלק מבגדיו; וכיצד ניתן להעלות על הדעת, שדוקא בשעה שהכהן הגדול נכנס לקודש-הקדשים – יהיה עליו להיות בבחינת "מחוסר בגדים"?!

על תמיהה זו משיב רש"י בדבריו "אלא בארבעה, ככהן הדיוט": בגדי

הלבן שהכהן הגדול לובש ביום-הכיפורים אינם ארבעה מתוך שמונת הבגדים של הכהן הגדול, אלא הם נחשבים כבגדיו של כהן הדיוט; ולכן אין הכהן הגדול נחשב כ"מחוסר בגדים", שכן בכניסתו לקודש-הקדשים הוא משמש ככהן הדיוט.

מהאמור לעיל עולה, שדעת רש"י בשני נושאים אלה – הגדרתם של בגדי הלבן, וסוג העבודה המחייבת את לבישתם – מנוגדת לשיטת הרמב"ם בנושא:

(א) בהלכות כלי המקדש²⁹ פוסק הרמב"ם: "בגדי כהונה שלוש מינים – בגדי כהן הדיוט, ובגדי זהב, ובגדי לבן"; הרי שלדעת הרמב"ם בגדי הלבן אינם נחשבים כבגדי כהן הדיוט (כדעת רש"י), ואף לא כארבעה מתוך שמונת בגדי הזהב, אלא הם מהווים מערכת בגדים שלישית.

(ב) בהלכות עבודת יום הכיפורים³⁰ מגדיר הרמב"ם את העבודות המחייבות בגדי לבן: "עבודות המיוחדות ליום זה – בבגדי לבן", כלומר שהעבודות הדורשות לבישת בגדי לבן הן כל העבודות המיוחדות ליום-הכיפורים, ולא רק אלו הקשורות בכניסה לקודש-הקדשים (כדעת רש"י).

ונמצא, שרש"י והרמב"ם הולכים בעניין זה לשיטתם:

לדעת רש"י, עבודת יום-הכיפורים כשלעצמה אינה מחייבת בגדים מיוחדים; הסיבה ללבישת בגדי הלבן היא רק בגלל הכניסה לקודש-הקדשים, שבו לא ניתן ללבוש בגדי זהב. מובן, איפוא, שבגדי הלבן אינם מהווים מערכת בגדים מיוחדת, אלא האיסור על בגדי הזהב מחייב את הכהן להסתפק במערכת בגדי לבן קיימת – זו של כהן הדיוט. לדעת הרמב"ם, לעומת זאת, בגדי הלבן הם בגדים מיוחדים לעבודת יום-הכיפורים (ולא רק בגלל הכניסה לקודש הקדשים), ולכן מובן שמדובר במערכת בגדים נפרדת ומיוחדת למטרה זו.

(לקוטי שיחות חכ"ב ע' 89 ואילך)

29. תחילת פרק ח.

30. הלכות עבודת יום הכיפורים, תחילת פרק ב.